

روزگار خوب راهنمایان متخصص

ایجاد زمینه‌های اشتغال هزینه‌های بالایی را برای ارگان‌های دولتی به همراه دارد، اما گاه نیازی به ایجاد زیرساخت‌های هزینه‌بر نیست و تنها کافی است ارگان‌های دولتی از مشاغلی که اتفاقا مبتنی بر مهارت‌آموزی هستند و توسط مجامع خصوصی تدریس و آموزش داده می‌شوند، حمایت کنند. یکی از مشاغلی که مورد استقبال جامعه است و با رشد گردشگری با اقبال بیشتری مواجه شده، تورلیدری یا راهنمای گردشگری است. شغلی که تا سال ۸۷ حتی به‌عنوان شغل رسمیت نداشت، به همین دلیل انجمن راهنمایان گردشگری استان تهران حدودا در سال ۸۷ تاسیس شد. هدف اصلی از تاسیس این ان‌جی‌او در واقع احقاق حقوق راهنماهای گردشگری بود. چون همانطور که اشاره کردم پیش از این مهارتی به نام راهنمای گردشگری به‌عنوان یک شغل به رسمیت شناخته نمی‌شدو در چهارچوب مشاغل تعریف‌شده کشور جایی نداشت. بنابراین افرادی که راهنمای تورها را به‌عنوان شغل خود انتخاب کرده بودند، کمترین مصونیت‌های شغلی را هم نداشتند. بنابراین نه دستمزد مشخصی در این میان وجود داشت و نه اصولا نظارتی بر شیوه‌های انجام این کار. اما تاسیس انجمن ضمن اینکه با ایجاد تعاملاتی با سازمان میراث فرهنگی توانسته در جهت احقاق حقوق این افراد حرکت کند. کلاس‌های آموزشی نیز برای مهارت‌افزایی در این زمینه برگزار می‌کند و به‌طور کلی سعی دارد زمینه‌های اشتغال افراد علاقه‌مند را فراهم کند. همچنین انجمن برای برگزاری تورها در بهترین شرایط و تأمین امنیت و سلامتشان در گفت‌وگو با آژانس‌های مربوطه زمینه‌های مساعد را فراهم کرده است. به‌طور کلی انجمن در راستای این اهداف حرکت می‌کند: پیگیری رسمی وقانونی حقوق راهنمایان گردشگری از طریق وزارت کار و امور اجتماعی، ایجاد تعامل با دیگر تشکل‌های گردشگری همچون آژانس‌های

مسافرتی، هتل‌ها و سایر مجموعه‌های مرتبط، ایجاد زمینه اشتغال برای راهنمایان گردشگری و انسجام قانونی در تبیین نوع وظایف و فعالیت‌های راهنمایان گردشگری.

اعضای انجمن به دو دسته عضو عادی و عضو فعال تقسیم می‌شوند. در حال حاضر اعضای عادی حدود ۶۰۰ نفر و اعضای فعال هم حدود ۳۰۰ نفر هستند. اعضای ما با توجه به میزان مهارت‌ها و دانشی که دارند، دستمزدهای متفاوتی دریافت می‌کنند. بنابراین در میان این افراد نمی‌توان دستمزد‌های یکسانی سراغ گرفت. چون مهارت‌ها هستند که رقم دریافتی هر راهنمای تور را مشخص می‌کنند اما از آنجا که هر شغلی در هر دسته مهارتی که قرار بگیرد، به اصطلاح از کف حقوقی برخوردار است، برای این شغل هم حداقل حقوقی در نظر گرفته شده است. بنابراین افراد دارای مهارت‌های عادی کف حقوق را دریافت می‌کنند و هرچه دارای مهارت‌های ویژه‌تری باشند، میزان دریافتی‌شان نیز افزایش می‌یابد. به همین دلیل برای اینکه سروسامانی به میزان دریافتی‌ها در این شغل بدهیم، انجمن صنفی از سال ۹۰ بخش نام‌های را براساس نظام هماهنگی پرداخت حقوق کارگری در نظر گرفت و بحث‌های مربوط به بیمه، سنوات، پاداش و... را در این خصوص منظور کردیم. کف حقوق تعیین‌شده در سال ۹۰ برای هرروز ۹۰ هزار تومان بود که الان به روزی ۱۶۵ هزار تومان بدون بیمه رسیده است. البته آن زمان همین میزان تعیین‌شده از سوی انجمن نیز صورت رسمی نداشت اما تلاش شد رفته‌رفته صورت رسمی و قانون به خود بگیرد. این نکته را هم اضافه کنم که ۱۶۵ هزار تومان کف قیمت برای هر روز است و با توجه به قراردادی که تورلیدر با آژانس‌ها و با تورگردان‌ها می‌بندد، این رقم گاه تا ۴۰۰ هزار تومان برای هرروز نیز افزایش می‌یابد. از طرفی رقم تثبیت‌شده مذکور ممکن است کمتر هم باشد که این مورد به توافق تورلیدر و طرف قراردادش بستگی دارد. اما به‌طور کلی دریافت‌های متنوعی در این حوزه قابل تصور است. مثلا در حال حاضر مسافران چینی‌زبان در کشورمان زیاد هستند. به همین دلیل اگر راهنمایی به این زبان تسلط داشته باشد، می‌تواند به کسب درآمدی تا روزی بین ۱۵۰ تا ۲۰۰ دلار فکر کند. اما افراد مسلط به زبان‌هایی مانند فرانسه و آلمانی که خیلی هم باباب نیستند، برای هر روز بین ۶۰ تا ۷۰ دلار دریافتی دارند.

رئیس انجمن راهنمایان گردشگری تهران

شرایط لازم برای راهنمای تور شدن

راهنمای گردشگری امروز شغل ثابت بسیاری از افراد محسوب می‌شود؛ شغلی که برای به دست آوردنش باید دوره‌های آموزشی سه‌گانه ایران‌گردی و جهان‌گردی، ژئوتوریسم و اکوتوریسم را گذراند. دوره‌هایی که هر کدام بین ۶ تا ۹ ماه زمان لازم دارند و بین ۹۰۰ تا ۹۵۰ هزار تومان هزینه هر کدام است. درنهایت افراد آموزش‌دیده با شرکت در آزمون جامع سازمان میراث فرهنگی کارت تورلیدری خود را دریافت می‌کنند. کارتی که هویت شغلی‌شان را نشان می‌دهد و می‌توانند با استفاده از آن به درآمد روزانه بین ۱۶۵ هزار تا ۴۰۰ هزار تومان امیدوار باشند.

آموزش‌ها و هزینه‌ها

برای کسب مهارت‌های راهنمای گردشگری باید به مراکز دارای مجوز مراجعه شود. مراکزی که مجوز فعالیت خود را از سازمان میراث فرهنگی دریافت می‌کنند که کارت‌های تورلیدرها را هم درنهایت با برگزاری آزمون جامع کشوری صادر می‌کنند. در حال حاضر در سطح کشور آموزشگاه‌هایی برای یادگیری و آموختن مهارت‌های

تورلیدری وجود دارد. آموزشگاه‌هایی که این مهارت را در سه دسته ژئوتوریسم، اکوتوریسم و ایران‌گردی و جهان‌گردی ارائه می‌کنند. طبق جستجوی خبرنگار آتیه‌نو، هرکدام از این دوره‌ها در بازه زمانی بین ۶ تا ۹ ماه آموزش داده می‌شوند. شرایط لازم برای حضور در این کلاس‌ها داشتن حداقل مدرک لیسانس است. همچنین

تسلط به یکی از زبان‌های خارجی نیز در این شغل دارای اهمیت بسیار و هزینه‌های هر دوره بین ۹۰۰ تا ۹۵۰ هزار تومان است. امتحان نهایی و دریافت کارت تورلیدری نیز منوط به حضور در آزمون جامعی است که سازمان میراث فرهنگی دوبار در سال یعنی در ماه‌های بهمن و مرداد برگزار می‌کند.

برای کسب مهارت‌های راهنمای گردشگری باید به مراکز دارای مجوز مراجعه شود. مراکزی که مجوز فعالیت خود را از سازمان میراث فرهنگی دریافت می‌کنند و کارت‌های تورلیدرها را هم درنهایت با برگزاری آزمون جامع کشوری صادر می‌کنند

گزارش آتیه‌نو از مهارت‌های لازم برای احراز شغل راهنمای گردشگری درآمد ۲ تا ۱۵ میلیونی عاشقان گردشگری

• طلا غلامی •

• خبرنگار •

راهنمای گردشگری یا تورلیدر؛ این اصطلاح حداقل یک دهه است که در ادبیات جامعه گردشگری ایران ایجاد شده و استفاده می‌شود. اگر زمانی صرفا مهارتی بود که هر از چند گاهی از آن استفاده می‌شد، در حال حاضر

انواع راهنمایی‌ها

نورآقایی در مورد تنوع آموزش‌های موجود در حوزه راهنمایی گردشگری می‌گوید: «در ایران دو گروه راهنمای تور وجود دارد؛ کسانی که راهنمای گردشگری تورهای فرهنگی می‌شوند و افرادی که راهنمای گردشگری تورهای طبیعت‌گردی هستند. افراد علاقه‌مند نیز برای یافتن مهارت‌های مذکور باید به موسساتی که زیر نظر سازمان میراث فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری قرار دارند و مجوز این کار را گرفته‌اند، رجوع کنند و بعد از گذراندن دوره‌های لازم در این موسسات، امتحان بدهند و در صورت قبولی نیز باید تعیین صلاحیت شوند. سرانجام بعد از گذراندن پروسه‌های مذکور، لوح و کارتی دریافت می‌کنند

ثبات شغلی راهنماها در گرورونق گردشگری

این تورلیدر باسابقه کشورمان از دفاتر خدمات مسافرتی به‌عنوان مراکزی یاد می‌کند که راهنماهای تور به صورت پروژه‌ای با آن‌ها همکاری می‌کنند و اضافه می‌کند: «بعضی از تورلیدرها هم به استخدام یک آژانس مسافرتی درمی‌آیند که البته این امر خیلی محدود است. به‌طور کلی این شغل شغلی آزاد است، یعنی هم راهنمای گردشگری و هم دفاتر مسافرتی در انجام فعالیت خود آزاد هستند. دفاتر آزادند که

مهارتی برای به دست آوردن شغلی دائمی است. شغلی به نام «تورلیدری». البته باید توجه داشت که این شغل با تورگردانی متفاوت است، چون تورگردان کسی است که در دفاتر خدمات مسافرتی مستقر یا استخدام می‌شود و خدمات متفاوتی مانند طراحی تـسـوـر و... را ارائه می‌دهد و با مفهوم راهنمای گردشگری متفاوت است. آتیه‌نو در گفت‌وگو با آرش نورآقایی، کارشناس حوزه گردشگری، به چم‌وخم مسیر تورلیدر شدن پرداخته است. شغلی که

در عین سختی شیرین است و خوش‌آپ‌ورنگ و از این رو بسیاری از جوانان را جذب می‌کند. خصوصا که این روزها با گشایشی که در فضای اقتصادی کشور و رفع تحریم‌ها اتفاق افتاده، میزبان توریست‌های بیشتری هستیم و نیازمند تولیدرهای بیشتری هم، با این گزارش همراه شوید تا در مورد شغل راهنمایی تور، مهارت‌هایی که باید برای یک راهنمای تور خوب بودن آموخت و دیگر جوانب آن بیشتر بدانید.

که این کارت مجوز همراهی این افراد با تورهای گردشگری است.» وی اضافه می‌کند: «اگر افراد قصد همراهی با تورهای خارجی را نیز دارند، باید به یک زبان خارجی مسلط باشند که این زبان می‌تواند عربی، انگلیسی، فرانسه، آلمانی، چینی و... باشد.» نورآقایی در ادامه در مورد انواع تورهای موجود می‌گوید: «راهنمایی در زمینه گردشگری، چه در بعد فرهنگی و چه در بعد طبیعت‌گردی، در سه نوع فعالیت خلاصه می‌شود: یکی تورهای خارجی است یعنی گردشگرانی که از خارج به ایران می‌آیند، دیگری تورهای خروجی از ایران است یعنی ایرانی‌هایی که به خارج از کشور می‌روند و نمونه دیگر هم تورهایی است که ایرانی‌ها در ایران

از چه تورلیدری استفاده کنند و راهنماها نیز آزادند که با چه آژانسی همکاری کنند.» وی همچنین اضافه می‌کند: «ثابت یا متغیر بودن شغل راهنمای گردشگری به رونق گردشگری مربوط می‌شود، اینکه ما بتوانیم گردشگری را رونق دهیم و امیدوار باشیم که شغل راهنمای گردشگری به‌عنوان شغلی ثابت در نظر گرفته شود. بنابراین آمار کارشناسی‌شده قابل استنادی که نشان دهد چند درصد

از افراد این شغل را به‌عنوان شغل ثابت خود انتخاب کرده‌اند وجود ندارد، اما هستند افرادی که فقط از این شغل ارتزاق می‌کنند و براساس این شغل برای زندگی‌شان برنامه‌ریزی کرده‌اند. خیلی‌ها هم چنین حالتی ندارند و فقط در فصل‌های پرمسافرت به این شغل می‌پردازند و در کنار آن کار تحقیق و یا تدریس انجام می‌دهند و یا مشاغل دیگری دارند.»

یکشنبه • ۱۷ بهمن ۱۳۹۵ • شماره نود و یک

A T I V E H N O

اوج وفرود در آمدزایی راهنمایان تور

«اساسا گردشگری صنعتی تفریحی است که تحت تأثیر آب‌وهوا قرار دارد. همین امر در مورد ایران هم صدق می‌کند. ما در ایران دو فصل کاری داریم که یکی را به اصطلاح high season یا فصل پرمسافر می‌گوییم، لذا باید گفت کسانی که در تور خروجی کار می‌کنند، یک نوع فصل پرمسافر دارند و کسانی که در ایران فعالیت می‌کنند یا کسانی که تنها در تور ورودی کار می‌کنند نوع دیگری.» نورآقایی با بیان این جملات در ادامه و در مورد شیوه‌های درآمدزایی تورلیدرها می‌گوید: «اگر راهنمای گردشگری در هر سه بعد فعالیت کند و در کار خود نیز مهارت بالایی داشته باشد، تقریباً می‌تواند به درآمد قابل توجهی برسد؛ ولی افرادی نیز هستند که فقط در تور خروجی کار می‌کنند که فصل آن برای ما عید و تابستان است، بعضی هم در تور ورودی کار می‌کنند که بیشتر در فصل بهار و پاییز رونق دارد. افرادی که در داخل ایران راهنمای تورهای ایرانی می‌شوند نیز آخر هفته‌ها و عید و تابستان بیشتر مشغول می‌شوند؛ ولی اگر تورلیدری به هر سه نوع بپردازد، می‌تواند نتایج بهتری بگیرد که البته این امر به بستگی به مهارت فرد دارد و اینکه تا چه حد توانسته خود را در این شغل ثابت کند تا دفاتر خدمات مسافرتی بتوانند از او استفاده کنند و برای برگزاری تورها او را به خدمت بگیرند.» وی در ادامه می‌افزاید: «میانگین درآمد این شغل چندان مشخص نیست، قیمتی که روی آن توافق نسبی شده برای یک راهنمای گردشگری روزی ۱۹۲ هزار تومان است که البته این قیمت در نوسان است و احتمال دارد برخی از راهنماها کمتر یا بیشتر بگیرند یا دفاتر مسافرتی آن را قبول نداشته باشند و تغییرش دهند. هنوز برای تعیین کف حقوق این شغل توافق کاملی صورت نگرفته است، چراکه متغیرهای زیادی در این میان وجود دارد؛ مثلا کسی که به زبان ژاپنی مسلط است، که جزو زبان‌های خاص محسوب می‌شود، دستمزد بسیار متفاوتی نسبت به یک راهنمای فارسی‌زبان دریافت می‌کند. بنابراین حتی می‌توان گفت درآمد تورلیدرها بین ۲ تا ۱۵ میلیون تومان در ماه می‌تواند در نوسان باشد اما این دریافت‌ها قطعی نیست و همانطور که اشاره کردم تحت تأثیر عوامل و متغیرهای زیادی است.»

آنچه آموزش‌ش داده می‌شود

مفاد درس‌ها و آموزش‌هایی که تورلیدرها با آن‌ها آشنا می‌شوند نیز از دیگر مواردی است که نورآقایی با ما در میان گذاشت. وی در این مورد می‌گوید: «هزینه‌هایی که پرداخت می‌شود مواردی از این دست را در برمی‌گیرد: خرید جزوه‌ها، کتاب‌ها، حضور اساتید و دروس تئوری و دروس عملی. دروسی که در این مراکز تدریس می‌شوند نیز قابل توجه هستند، مثلا در بعد فرهنگی افراد با میراث فرهنگی و خود صنعت گردشگری آشنا می‌شوند. کمک‌های اولیه را آموزش می‌بینند، زبان انگلیسی تخصصی درباره آن رشته را می‌خوانند، آشنایی با موزه‌ها، درس‌های مربوط به معماری و از این قبیل را نیز می‌گذرانند.»